

ירידת ערך לרכב שתוקן בחלפים שאינם נאותים

ישראל דרנוב – שמאי רכב וציוד כבד

מרבית אבזרי הרכוש והציוד הביתי נקנים על ידינו על מנת שישמשו אותנו לאורך כל שנות חיי הפריט. לא כל שכן הציוד היקר ממנו אנו מצפים שישרת אותנו בתקינות לאורך הרבה שנות שימוש ארוכות וממושכות. בניגוד לכל אותם מכשירים ביתיים, כלי רכב למרות היותם הפריט המכני היקר ביותר אותו אנו רוכשים, ואולי בעצם הרכוש השני בשוויו אחרי בית המגורים שלנו, אלא שבניגוד לבית הרכב נרכש על מנת שימכר לאחר תקופת שימוש יחסית לא ארוכה.

לרוב כבר בעת רכישת המכונית אנו יודעים לאמוד את משך הזמן בה היא צפויה להיות בשימושנו. לכן, רוכשי הרכב שוקלים ומתמחרים את מרכיב "שמירת ערכו של הרכב" ובעצם בפועל את אומדן שוויו העתידי למכירה, כבר בעת שהם מכלכלים את צעדיהם ובוחרים את הרכב אותו הם מחליטים לרכוש.

נזק לרכב ובעיקר נזק תאונתי הקורה במהלך תקופת השימוש ברכב, משבש את תחשיב המכירה העתידית ועלול לגרום לכך כי ערך המכירה העתידי לא יכסה את "נתח המחיר" של הרכב הישן בגיוס המשאבים לרכישת הרכב החדש.

מכן משתמע כי פחת ירידת הערך הנגרם עקב נזק תאונתי עלול להוות מרכיב מהותי בשיבוש התחשיב הכלכלי של התא המשפחתי.

כולנו מכירים את השאלה (לרוב הראשונה) המועלית בעת שרכב מועמד למכירה "האם הרכב נקי?". אנו כמובן יודעים שאין הכוונה האם הרכב נרחץ אלא כפי שמכונה בסלנג: "האם רכב בתול?" והכוונה כמובן לא בתחום המיני.

ירידת ערך רכב מוגדרת כהפרש התמורה המתקבל עבור הרכב המוצע למכירה בין התמורה שהייתה מתקבלת עבור רכב אחר זהה באותם תנאי מכירה, למעט אותו מרכיב פחת הערך (לרוב עקב הנזק) – כל זאת בתנאי עסקת "מוכר מרצון לקונה מרצון".

לפיכך ברור אפוא כי רכב שניזוק ותוקן יימכר בתמורה נמוכה יותר מזו שתתקבל בגין אותו הרכב אלמלא ניזוק.

כשהמדובר בתיקוני נזקי תאונה קיימים שני מרכיבי הפחתה עיקריים, תיקון שבוצע כיאות ותיקון שבוצע שלא כיאות.

נזק שתוקן כיאות אמור להחזיר את מצבו של הרכב לקדמותו (ככל הניתן כמובן) בעוד שנזק שתוקן שלא כיאות יותיר סימנים ושרידים הן לנזק והן לתיקונו.

תיקון הרכב (ובכלל זה גם חשבון התיקון) נחלק לשני מרכיבים עיקריים, עבודות התיקון והחלפים בהם נעשה שימוש בתיקון.

מובן לכולנו כי טיב העבודה מהווה מרכיב מהותי בקביעת איכותה ועל ידי כך כמובן גם באיכות התיקון הכולל.

אלא שלא כולנו מודעים לעובדת הפרשי טיב התיקון הנובעים מעצם השימוש בסוגי חלפים שונים.

המשך ירידת ערך לרכב שתוקן בחלפים שאינם נאותים

בעוד שחלקי חילוף מקוריים, שעברו את מבחני יצרן הרכב (הן מבחני איכות וטיב והן מבחני הרס ריסוק) אמורים לעמוד במעמסת השימוש ברכב (וכמובן גם בפני כוחות ההרס בתאונה הבאה) בדיוק כמו החלקים המקוריים. הרי שכושרם של חלק ניכר מחלקי חילוף שלא נבדקו על ידי יצרן הרכב ולא נבחנו על ידו מהווה תעלומה.

המשתמש ברכב אינו יכול, אין בידו הכלים ולרוב גם לא הידע, לבחינת החלפים שהותקנו ברכבו, לאפיון רמת איכותם ולא כל שכן לקביעת רמת שרידותם ומיגונם. לפיכך, מטבע הדברים ערכו של פריט נחות זול יותר. ובשעה שהוא מורכב ברכב ערכו הכולל של הרכב פוחת, בעיקר כשהמדובר לא בפריט נחות אחד אלא במקבץ פריטים נחותים שהותקנו ברכב באותה גזרת תיקון.

זיהוי החלק שאינו מקורי, גם אם האמור בתווית יצרן שונה בלבד, או בהבדל אחר (שלכאורה אינו מהותי) מהווה גורם מקל לזיהוי המרכיב שאינו מקורי (ולרוב הזול יותר) ובאופן ישיר תורם את השפעתו השלילית על ערך הרכב.

כל זאת בשעה שאנו מתקינים חלקים המזהים את התיקון ואת עובדת תיקון הרכב בחלקים שאינם מקוריים.

בעת שמוותקנים חלקים פגומים או לקויים נתון זה גורם להשפעה שלילית עוד יותר. כל העוסקים בשוק הרכב ובעיקר אלו העוסקים בתיקוני רכב שלאחר תאונה מכירים את העובדה כי שוק החלפים רווי בחלקי חילוף נחותים, גרועים ולפעמים אף שונים באופן קיצוני מהמקור.

שמאי הרכב נתקלים מדי יום בחלקי חילוף שרמת הירודה פוגמת ברכב החל מפגם קוסמטי ועד לכדי פגימה מהותית בצורת הרכב וקווי מרכבו. חלק מאותם חלפים נחותים מגיעים במידות שונות ממפרט היצרן עד כי התקנתם ברכב מצריכה עבודת התאמה נוספת. יתרה מכך, שמאי הרכב נתקלים בחלקי חילוף נחותים אשר אינם ניתנים כלל להתאמה לרכב אלא לאחר שהפחח ביצע עבודת עיוות, לחלק הנחות שסופק או לחלק המרכב האמור להיות מותאם לו או אף לשניהם גם יחד.

השימוש בחלפים נחותים פוגע בערכו של הרכב ובאופן ישיר בבעל הרכב המצפה לקבל תמורה מלאה לכספו, ולא בהכרח לכסף המשולם ישירות לתיקון הרכב. בעל מכונית המכניס את רכבו לתיקון רשאי לצפות שהתיקון יעשה במירב המיומנות המקצועית, ובכלל זה גם בחירת החלפים בהם עושים שימוש בתיקון. איכותם של החלפים בהם מתקנים את הרכב חייבת להיות זהה לאיכות החלקים בהם נעשה שימוש בייצור הרכב. רק אם עבודת התיקון ובחירת החלפים יעשו במיומנות, ביושר ותוך שמירת חבות העושים במלאכה כלפי בעל הרכב שהפקיד בידיהם את רכושו הוא יזכה כי מתקני הרכב עושים מלאכתם נאמנה ושומרים הן על ערך רכושו והן על טיבו השימושי.

יש לזכור כי רכב שתוקן כיאות והוחזר לשימוש כהלכה יהיה לא רק שווה ערך כספי גדול יותר אלא גם מתוקן באופן תקין ובטוח יותר!